

Korthår hos Bichon Havanais

Skrevet av Kim Bellamy

I forrige nummer skrev jeg om gener som påvirker pelskvalitet hos ulike raser. Nå vil jeg gå mer inn på vår egen rase, og fenomenet «korthår». Det har en stund vært kjent at det av og til fødes Havanais-valper som ikke får like lang pels som det en Havanais egentlig skal ha. Gjennom stamtavlegranskninger har man sett at dette er en recessiv egenskap. Det vil si at langhårede Havanais kan bære korthårsgenet selv om de selv har riktig pels. Dersom to slike bærere parer seg, vil omtrent en fjerdedel av valpene bli korthårede. Dette betyr altså at begge foreldre må bære korthårsgenet for at det skal fødes korthårvalper.

Det har tidligere vært noe usikkerhet knyttet til korthårsgenet. Blant annet har noen fått motstridende svar på ulike DNA-tester gjort i utlandet. Årsaken til det er mest sannsynlig at det, slik jeg beskrev i forrige nummer, er flere ulike gener som kan påvirke pelsen hos en hund. Dersom ulike laboratorier tester ulike gener, vil man få forskjellig svar på testene. Det er ikke publisert forskning som omtaler vår rase og korthårsfenomenet spesielt, og man har derfor ikke egentlig vist sikkert hvilket gen det er man skal teste for.

Ved å lese tilgjengelig informasjon om de ulike pelsgenene hos hund, fant jeg ut at det mest sannsynlig var RSPO2-genet som styrte korthår hos Havanais. For å styrke hypotesen har jeg testet både korthårede hunder og kjente bærere, og RSPO2-testen har stemt for alle disse. Nå har jeg testet i overkant av 100 hunder, og vi kan være helt sikre på at RSPO2-genet er assosiert med korthår hos Havanais, og at dette er den rette testet å ta.

Jeg har testet hunder fra mange ulike linjer, og jeg mener at utvalget kan sies å være representativt for den norske Havanais-populasjonen. I mitt utvalg er 66% helt frie for korthårsgenet, 31% er bærere, og 3% er korthårede. Det er ikke bare i enkelt linjer man finner bærere, men i veldig mange ulike linjer. Veldig mange har blitt overrasket over at de har bærere. Egentlig er det ikke veldig overraskende at det er såpass mange bærere, for i en populasjon må man ha ganske mange bærere for at det i det hele tatt skal fødes valper som får dobbelt opp av genet og uttrykker egenskapen (i dette tilfellet korthår). Med den fordelingen av bærere og frie hunder som vi har i dag, vil det i snitt fødes ca. 13 korthårede valper per år (forutsatt at det fødes ca. 400 valper per år). Det er hvis man parer helt tilfeldig og ikke tar hensyn til korthårsgenet. Mest sannsynlig har en del oppdrettere vært klar over at de har bærere, og tatt hensyn til det så godt de har kunnet, slik at det har blitt født enda færre enn det.

Noen myter om korthår:

- «Bærere bør tas ut av avl» - Det er absolutt ikke noen god ide å ta hunder ut av avl fordi de er bærere av korthårsgenet! For det første er korthår tross alt ikke skadelig for hunden. Det er ikke en ønsket egenskap, og vi skal prøve å unngå det, men det er ikke krise om det skulle komme til å oppstå heller. For det andre fødes det, til og med om vi ikke tar hensyn til korthår i avlsarbeidet, svært få korthårvalper per år (ca 13). For det tredje er det nå enkelt å teste

hundene for genet. Dersom man parer en bærer med en som er fri, vil det aldri fødes korthårete valper. NKK anbefaler ikke at man utelukker bærere av recessive sykdommer fra avl. De anbefaler at man parer med en som er fri. Det er ingen grunn til at vi skal være strengere, særlig når det ikke engang er snakk om en sykdom. Dersom vi tar bærere ut av avl, vil det innebære at vi utelukker 33% av populasjonen, bare på den ene egenskapen. Allerede da vil vi ha en effektiv populasjon som er så liten at det ikke er bærekraftig. Når man i tillegg skal utelukke hunder på grunn av andre egenskaper, som dårlige øyne eller knær, har vi enda færre igjen å avle på. Av disse årsakene er det viktig at vi ikke utelukker bærere av korthårsgen.

- «Dersom vi bruker bærere i avl, vil vi få flere og flere bærere.» Dette er feil. Andelen bærere, frie og korthårede vil være lik fra en generasjon til neste. Det er et genetisk prinsipp som kalles Hardy-Weinbergs lov. Mer informasjon om dette finnes på nettet dersom noen er interessert.
- «Det skal bli et krav fra NBHK om at avlsdyr er testet for genet.» Dette er også feil. Avlsrådet har en strategi om at vi skal ikke være strengere enn det som er nødvendig. For at vi skal kreve en undersøkelse i forkant av avl har vi (minst) to kriterier; for det første skal det være en sykdom som har klinisk betydning for hunden, og for det andre skal det være en viss andel av hundene i populasjonen som rammes av den. Det er årsaken til at vi krever patellaattest og øyelysning. Vi kommer ikke til å kreve at noen undersøker hundene for korthårsgen, som for det første ikke har noe å si for hunden, og for det andre forekommer sjelden (antageligvis sjeldnere enn en del andre utstillingsfeil som bittfeil og testikkelmangel).

Korthårstesten er derimot et verktøy. Vi ønsker jo alle å avle frem hunder som er så nære rasestandard som mulig, og at så mange som mulig av valpene i et kull skal være av «utstillingskvalitet». Nå har oppdrettere muligheten til å gjøre denne testen, slik at de kan unngå å pare to bærere, og med det være sikre på at de ikke får korthårede valper.

Korthårstesten tilbys nå gratis til alle som gir blod til mitt forskningsprosjekt om genetiske faktorer som påvirker atferd hos Bichon Havanais. Ta kontakt på Kim.Kathrine.L.Bellamy@nmbu.no for å få testet din hund, eller se NBHK.info – «forskningsprosjekt» for mer info.